

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2003

4. volební období

546

~

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a tureckou republikou o sociálním zabezpečení, podepsaná v Ankaře dne 2. října 2003.

N á v r h u s n e s e n í

Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky souhlasí s ratifikací

Smlouvy mezi Českou republikou a Tureckou republikou o sociálním zabezpečení,
podepsané v Ankaře dne 2. října 2003.

Předkládací zpráva pro Parlament ČR

Koordinace národních systémů sociálního zabezpečení je jedním z významných způsobů usnadnění potřebné mezinárodní migrace pracovníků, podpory podnikání a poskytování služeb. Je zájmem České republiky dosáhnout toho i ve vztahu ke státům, které usilují o členství v Evropské unii.

Dvoustranné smlouvy o sociálním zabezpečení, tj. i předkládaná Smlouva s Tureckou republikou (dále jen „Smlouva“), jsou vedle mnohostranných konvencí nástrojem řešícím kolize sociálních zákonů různých států.

Soustředí se na aplikaci národního práva při respektování základních principů sociálních smluv, jimiž jsou:

- rovnost nakládání s občany smluvních států jako s vlastními,
- sčítání pojistných dob pro stanovení nároku na dávku,
- výplata dávek do ciziny,
- aplikace jednoho zákonodárství.

Stejně jak jsou tyto principy uplatňovány v základních dokumentech mezi vyspělými státy (vedle dvoustranných smluv jsou to Nařízení EHS č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, samostatně výdělečně činné a členy jejich rodin pohybující se v rámci Společenství, Evropská úmluva RE o sociálním zabezpečení č. 78 z roku 1972, Úmluva MOP o zřízení mezinárodního systému pro zachování práv v sociálním zabezpečení č. 157 z roku 1982), tak jsou obsahově i formálně promítnuty i v česko-turecké Smlouvě.

Cílem předkládané Smlouvy s Tureckou republikou je zajistit, aby osoby neztratily svá práva získaná podle vnitrostátních předpisů o sociálním zabezpečení jen proto, že ze své země odešly, aby pracovaly, bydlely nebo se zdržovaly ve druhé zemi.

Smlouva je obsahově i formálně členěna v souladu s mezinárodními zvyklostmi do pěti částí.

Část I - všeobecná ustanovení

- obsahuje definice výrazů používaných pro účely této smlouvy (článek 1), věcný rozsah (článek 2), osobní rozsah (článek 3), ustanovení o rovnosti zacházení s osobami bydlícími na území smluvních států (článek 4), export dávek (článek 5), pravidla při souběhu dávek v případě jejich překrývání s jinými dávkami sociálního zabezpečení druhého smluvního státu nebo příjmem na území druhého smluvního státu (článek 6).

V každém ze smluvních států jsou odpovědnými za oblasti sociálního zabezpečení, které Smlouvy upravuje, příslušné úřady. Na české straně to budou Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zdravotnictví. Vlastní provádění budou zajišťovat kompetentní instituce, jimiž jsou Česká správa sociálního zabezpečení pro peněžité dávky nemocenského

pojištění a pro důchody, zdravotní pojišťovny pro zdravotní péči, určené obecní úřady pro pohřebné a přídavky na dítě a úřady práce pro dávky v nezaměstnanosti.

Osobní rozsah Smlouvy je založen na příslušnosti k pojištění nikoli na státním občanství. Navržená úprava sleduje současné trendy, které neomezují výhody plynoucí ze Smlouvy pouze na občany smluvních států, ale kryjí všechny pojištěnce.

Věcný rozsah Smlouvy se z hlediska české strany vztahuje na právní předpisy upravující nemocenské, zdravotní a důchodové pojištění, přídavky na děti, pohřebné a dávky v nezaměstnanosti.

Část II - používání právních předpisů

- stanoví pravidla určující, kterým právním předpisům o sociálním zabezpečení budou osoby kryté Smlouvou podléhat. V zásadě to budou právní předpisy státu, na jehož území je vykonávána výdělečná činnost (článek 7) s některými odchylkami (články 8 až 12). Přesným vymezením pravidel pro použití jediného zákonodárství v daném časovém období zajišťuje Smlouva vyloučení případného dvojího pojištění, případně jeho neexistenci.

Část III - zvláštní ustanovení

- stanoví v šesti kapitolách specifickou úpravu pro oblasti sociálního zabezpečení upravené Smlouvou a rozvádí principy smluvní úpravy zakotvené v části první.

V kapitole první - nemoc a mateřství Smlouva ukládá kompetentní instituci povinnost přihlížet při posuzování vzniku, trvání či obnovení nároku na peněžitou a věcnou dávku nemocenského pojištění v nezbytném rozsahu i k dobám obdobného pojištění získaným ve druhém smluvním státě (článek 14).

Podle českých právních předpisů se pravidlo sčítání dob pojištění uplatní pouze v jediném případě, a to pro účely posuzování nároku na peněžitou pomoc v mateřství, kdy je zapotřebí získat 270 dní pojištění v posledních dvou letech před porodem. Nárok na ostatní peněžité dávky nemocenského pojištění, ani na dávky zdravotní péče, není podmíněn délkou doby pojištění, ale pouze existencí pojištění. Smlouva zajišťuje nárok na přímé poskytnutí peněžitých dávek i při pobytu osoby na území druhého smluvního státu (článek 15 odst. 1).

V článku 15 se dále zaručuje osobě pojištěné v jednom státě nárok na poskytnutí zdravotní péče při pobytu ve druhém státě v naléhavých případech a v nezbytném rozsahu. Pokud s tím vysloví souhlas kompetentní instituce (zdravotní pojišťovna dotyčného občana), může být poskytnuta zdravotní péče i nad výše uvedený rozsah. To platí i v případě poskytování protetických pomůcek a jiných věcných dávek větší hodnoty, s výhradou případů, kdy plnění je nezbytné z hlediska zabránění ohrožení života nebo zdraví oprávněné osoby.

Náklady vynaložené na poskytnutí zdravotní péče hradí instituce prvního smluvního státu, u níž je osoba pojištěna (zdravotní pojišťovna), a to v cenách platných ve státě, kde byla péče poskytnuta. Úhrady mezi institucemi budou prováděny na základě skutečných nákladů za poskytnutou péči s tím, že příslušné úřady dohodnou technické otázky poskytování dávek a způsob hrazení nákladů mezi institucemi smluvních států (článek 17). To neplatí u důchodců, kteří budou zdravotně pojištěni v místě bydliště.

V kapitole druhé – invalidní, starobní a pozůstalostní dávky upravuje Smlouva přiznání důchodů, nakládání s dobami kratšími jeden rok, jakož i specifika při výpočtu důchodů. V obou státech bude platit zásada, že vznikne-li nárok na důchod bez přihlédnutí k dobám pojištění ve druhém státě, bude vyměřen jen podle právních předpisů státu, ve kterém vznikl (článek 19 odst.1). Teprve nebude-li stačit samotná doba pojištění získaná v jednom smluvním státě k získání nároku na důchod, bude přihlédnuto pro účely nároku na důchod v nezbytném rozsahu k dobám pojištění ve druhém smluvním státě, příp. třetím státě, se kterým oba smluvní státy uzavřely smlouvu o sociálním zabezpečení. Výše dávky (tzv. dílčí důchod) však bude vždy stanovena výlučně podle délky dob pojištění ve státě, jehož instituce ji přiznává a bude vyplácet (článek 19 odst. 2 a) – c). V odst. 2 článku 21 je řešen specifický případ invalidních důchodů, pro jejichž přiznání není podle českých právních předpisů potřebná žádná doba pojištění. *Je zcela oprávněné zamezit tomu, aby v rámci rovnosti území mohly uplatňovat nárok na tuto dávku osoby, které s českým systémem sociálního zabezpečení (důchodového pojištění) neměly nikdy nic společného.*

V kapitole třetí - pohřebné řeší Smlouva případy, kdy nárok na dávku vznikl v obou státech. V takovém případě bude dávka poskytnuta podle právních předpisů smluvního státu, na jehož území došlo k úmrtí (článek 22).

V kapitole čtvrté - pracovní úrazy a nemoci z povolání stanoví Smlouva povinnost poskytovat dávky kompetentní institucí smluvního státu, u něhož jsou podmínky pro přiznání splněny naposledy. Smlouva dále stanoví povinnost přihlížet k délce expoziční doby zdraví ohrožujícího zaměstnání vykonávaného v obou smluvních státech a brát v úvahu úrazy a nemoci nastalé v kterémkoli z nich (článek 23). Řeší též situace, kdy u osoby pobírající dávky z důvodu nemoci z povolání přiznané kompetentní institucí jednoho státu dojde v době pobytu na území druhého státu ke zhoršení zdravotního stavu, a to zvláště pro případ, kdy osoba nevykonávala zdraví ohrožující zaměstnání podle právních předpisů druhého smluvního státu a kdy ano (článek 24). Pro poskytování věcných dávek platí stejné zásady jako v případě běžného onemocnění, což znamená, že zdravotní péče se bude poskytovat i v těchto případech jen v rozsahu nezbytném a neodkladném (článek 25).

V kapitole páté - dávky v nezaměstnanosti se Smlouva omezuje na stanovení povinnosti kompetentní instituce přihlížet při posuzování nároků na dávky v nezaměstnanosti k předchozím dobám pojištění získaným ve druhém státě. *V České republice je potřebné pro nárok na hmotné zabezpečení v nezaměstnanosti splnit dobu zaměstnání 12 měsíců v posledních 3 letech před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání.* Výše, doba trvání a postup při výplatě dávky se bude řídit právními předpisy státu, podle něhož se dávka přiznává (článek 26).

V kapitole šesté - rodinné přídatky se Smlouva, obdobně jako u pohřebného, omezuje jen na stanovení příslušnosti k přiznání dávky v případě, kdy na ní vzniká nárok v obou smluvních státech. Příslušnost státu se řídí místem bydliště oprávněné osoby (článek 28). Navíc v článku 27 zakotvuje zásadu sčítání dob pojištění, *což je z hlediska stávajícího českého systému neaplikovatelné.*

Část IV- různá ustanovení

- obsahuje závazky příslušných úřadů a institucí obou smluvních států při provádění Smlouvy (vzájemná pomoc, zajišťování lékařských kontrol pro účely zjišťování stupně pracovní schopnosti, způsob komunikace úřadů a institucí), uplatňování žádostí o dávky a řešení sporů (články 29 až 36)

Část V - přechodná a závěrečná ustanovení

- vylučuje zpětnou platbu dávek v případech, kdy k pojistnému případu došlo před vstupem Smlouvy v platnost. Pro získání nároku na dávku se však přihlíží i k dobám pojištění získaným ve druhém smluvním státě před vstupem Smlouvy v platnost (článek 37) Článek 38 stanoví podmínky pro vstup Smlouvy v platnost, její trvání, eventuální možnost výpovědi Smlouvy a zachování nároků získaných za její existence Pro případ výpovědi se smluvní strany též zavazují dohodnout na tom, jak bude naloženo s dobami pojištění, které byly získány ve smyslu Smlouvy, avšak za její platnosti se nerealizovaly v přiznané dávce

Podrobnosti týkající se aplikace zásad stanovených Smlouvou stanoví prováděcí správní dokument, který bude sjednán ve smyslu článku 29 Smlouvy

Provádění Smlouvy nebude představovat velký nárůst výdajů na poskytování peněžitých dávek vzhledem k tomu, že mezi oběma státy není příliš velká migrace Podle dostupných údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu pracovalo v roce 2001 v České republice na základě povolení k zaměstnání 124 a na základě živnostenského oprávnění 83 tureckých občanů Pokud by každá z uvedených osob odpracovala v České republice 5 let (při celkové době pojištění 30 let), pak by průměrný roční český důchod činil cca 11 tisíc Kč V případě, že by první rok obdrželo starobní a invalidní důchod 10 tureckých občanů (s uvedenou dobou pojištění), roční náklady by představovaly cca 111 tisíc Kč Výdaje by se postupně zvyšovaly v závislosti na počtu nově přiznávaných důchodů Jestliže by bylo v budoucnu vypláceno celkem např. 40 starobních (invalidních) důchodů, pak by výdaje představovaly částku cca 0,5 miliónů Kč ročně (uvedená částka je na úrovni roku 2002, v budoucnu budou důchody vyšší)

Na základě dostupných údajů o cestovním zdravotním pojištění a odhadů počtu turistů směřujících do Turecka zpracovaných Ministerstvem zdravotnictví by výdaje českých zdravotních pojišťoven za zdravotní péči poskytovanou českým pojištěncům v Turecku neměly překročit 4 milióny Kč ročně

Sjednání smlouvy nevyžaduje změny v českém právním řádu a nedotýká se závazků z jiných mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.

Finanční prostředky potřebné k provádění Smlouvy v části týkající se dávek nemocenského pojištění, důchodových dávek a dávek v nezaměstnanosti budou čerpány ze státního rozpočtu (kapitola Ministerstva práce a sociálních věcí), v částech týkajících

se pohřebného a rodinných přídavků ze státního rozpočtu (kapitola Ministerstva financí) a nezbytné zdravotní péče z prostředků zdravotních pojišťoven.

Pro úplnost se uvádí, že pro účely mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, které upravují poskytování dávek zdravotní péče, bylo s účinností od 1. 1. 2002 zdravotními pojišťovnami zřízeno Centrum mezistátních úhrad (v právní formě sdružení právnických osob) jako styčné místo pro mezistátní úhradu a vypořádání dávek zdravotní péče podle mezinárodních smluv a příslušných správních ujednání. Provozní náklady Centra mezistátních úhrad jsou hrazeny příspěvky zdravotních pojišťoven z jejich provozních fondů, což nevyžaduje žádné legislativní změny.

Provádění Smlouvy bude zajišťováno v rámci působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví na základě platných právních předpisů se zřetelem k ustanovením této Smlouvy *(budou se aplikovat české právní předpisy a v případech, kdy Smlouva obsahuje specifickou úpravu – např. o sčítání dob pojištění, o nároku na dávku i při pobytu v cizině aj. – budou aplikována příslušná ustanovení Smlouvy).*

Smlouva se před ratifikací prezidentem České republiky předkládá k vyslovení souhlasu oběma komorám Parlamentu ČR podle článku 49 písm. a) a e) Ústavy ČR, protože upravuje odchylně od zákonů práva a povinnosti občanů a institucí v oblasti sociálního zabezpečení a týká se věcí, jejichž úprava je vyhrazena zákonu.

V Praze dne 6. března 2002

Vladimír Špidla, v.r.
předseda vlády

S m l o u v a

mezi

Českou republikou

a

Tureckou republikou

o sociálním zabezpečení

Česká republika a Turecká republika (dále jen smluvní strany),
s přáním upravit vztahy mezi oběma státy v oblasti sociálního zabezpečení,
dohodly se takto :

ČÁST I VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 Definice

1. Pro účely této Smlouvy :

- a) „*právní předpisy*“ znamená zákony, podzákonné předpisy a nařízení vztahující se k odvětvím sociálního zabezpečení a soustavám uvedeným v článku 2,
 - b) „*příslušný úřad*“ znamená
 - ve vztahu k České republice
Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zdravotnictví,
 - ve vztahu k Turecké republice
Ministerstvo práce a sociálního zabezpečení a jiná příbuzná ministerstva,
 - c) „*kompetentní instituce*“ znamená instituce odpovědné za provádění právních předpisů uvedených v článku 2 a poskytování dávek podle těchto právních předpisů,
 - d) „*instituce*“ znamená úřad nebo orgán odpovědný za aplikaci všech částí nebo kterékoli části právních předpisů uvedených v článku 2,
 - e) „*pojištěná osoba*“ znamená osobu, která podléhá nebo podléhala právním předpisům uvedeným v článku 2,
 - f) „*doby pojištění*“ znamená doby, za které bylo zapláceno pojistné nebo příspěvky, nebo doby, které se považují za zaplacené,
 - g) „*důchod*“ a „*dávka*“ znamená všechny důchody, příjmy a dávky poskytované podle právních předpisů uvedených v článku 2,
 - h) „*věcné dávky*“ znamená zdravotní péči a další jiné než peněžité dávky a služby,
 - i) „*bydliště*“ znamená obvyklé bydliště,
 - j) „*pobyt*“ znamená přechodný pobyt,
 - k) „*rodinní příslušníci*“ znamená osoby takto definované nebo za takové uznané právními předpisy, které provádí kompetentní instituce,
 - l) „*pozůstalí*“ znamená osoby definované nebo za takové uznané právními předpisy, podle nichž se poskytují důchody a dávky.
2. Ostatní výrazy a termíny použité v této smlouvě mají význam podle používaných právních předpisů

Článek 2 Věcný rozsah

1. Tato smlouva se vztahuje :

A. Ve vztahu k České republice na právní předpisy upravující :

- 1) nemocenské pojištění,
- 2) zdravotní pojištění,
- 3) důchodové pojištění,
- 4) pracovní úrazy a nemoci z povolání,
- 5) státní sociální podporu, pokud jde o pohřebné a přídavky na děti,
- 6) dávky v nezaměstnanosti;

B. Ve vztahu k Turecké republice na :

- 1) zákon o sociálním pojištění vztahující se na smluvní pracovníky a zákon o sociálním zabezpečení smluvních pracovníků v zemědělství (invalidita, stáří, pozůstalí, pracovní úrazy a nemoci z povolání, nemoc a mateřství),
- 2) zákon o důchodovém fondu Turecké republiky upravující práva státních úředníků (invalidita, stáří a pozůstalí),
- 3) zákon o sociálním pojištění obchodníků, řemeslníků a dalších samostatně výdělečných osob a zákon o sociálním pojištění osob samostatně výdělečně činných v zemědělství (invalidita, stáří a pozůstalí),
- 4) právní předpisy vztahující se na důchodové fondy v souladu s článkem 20 zákona o sociálním pojištění č. 506 (invalidita, stáří, pracovní úrazy a nemoci z povolání, nemoc a mateřství),
- 5) zákon o pojištění v nezaměstnanosti vztahující se na pojištěné pracovníky, kteří vykonávají práci podle článků této smlouvy.

2. Tato smlouva se bude rovněž vztahovat na všechny právní předpisy, kterými se ruší, nahrazují, pozměňují, doplňují nebo konsolidují právní předpisy uvedené v odstavci 1, s výhradou odstavce 3.

3. Tato smlouva se bude vztahovat i na právní předpisy týkající se nového odvětví sociálního zabezpečení pouze pod podmínkou, že bude pro tento účel mezi smluvními stranami sjednána dodatková smlouva.

Článek 3 Osobní rozsah

Pokud není stanoveno jinak, tato smlouva se vztahuje na všechny osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jedné nebo obou smluvních stran, jakož i na jejich rodinné příslušníky a pozůstalé v rozsahu, ve kterém odvozují svá práva od těchto osob.

Článek 4

Rovnost zacházení

Pokud není v této smlouvě stanoveno jinak, osoby, které bydlí na území jedné ze smluvních stran a na něž se vztahují ustanovení této smlouvy, budou mít práva poskytovaná právními předpisy smluvní strany, na jejímž území bydlí, ve stejném rozsahu jako státní příslušníci této smluvní strany.

Článek 5

Export dávek

Pokud není v této smlouvě stanoveno jinak, dávky poskytované podle právních předpisů jedné ze smluvních stran osobám uvedeným v článku 3 budou nadále vypláceny ve stejné výši, i když tyto osoby budou bydlet na území druhé smluvní strany nebo na území třetího státu odlišného od smluvních stran.

Článek 6

Předcházení souběhu dávek

1. Jestliže podle právních předpisů jedné ze smluvních stran se poskytovaná dávka sníží, pozastaví nebo odejme v případě souběhu s jinými dávkami sociálního zabezpečení nebo s výdělkem, podobné podmínky budou platit i pro případy, kdy vznikne nárok na dávky sociálního zabezpečení podle právních předpisů druhé smluvní strany nebo příjem na území druhé smluvní strany.
2. Odstavec 1 se nevztahuje na souběh dávek při invaliditě, stáří, úmrtí nebo nemocech z povolání, které mají být přiznány institucemi obou smluvních stran podle ustanovení článku 19 a 24 (b).

ČÁST II

POUŽÍVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 7

Všeobecná pravidla

Pokud není v této smlouvě stanoveno jinak:

1. Osoby zaměstnané na území jedné ze smluvních stran podléhají se zřetelem na toto zaměstnání jen právním předpisům této smluvní strany, i pokud bydlí na území druhé smluvní strany, nebo když jejich zaměstnavatel nebo registrované sídlo jejich zaměstnavatele je na území druhé smluvní strany;
2. Samostatně výdělečně činná osoba vykonávající své povolání na území jedné ze smluvních stran podléhá právním předpisům této smluvní strany, i když bydlí na území druhé smluvní strany.

Článek 8

Dočasné vyslání

Jestliže osoba zaměstnaná na území jedné ze smluvních stran je svým zaměstnavatelem vyslána k provedení určité práce na území druhé smluvní strany, bude nadále podléhat právním předpisům první smluvní strany po dobu nepřekračující 24 měsíců za předpokladu, že zůstane zaměstnancem stejného zaměstnavatele.

Článek 9

Personál podniků mezinárodní dopravy

1. Osoba, která je zaměstnancem dopravního nebo leteckého podniku, který na základě nájmu nebo na vlastní účet provozuje mezinárodní dopravní služby pro cestující nebo zboží a má registrované sídlo na území jedné ze smluvních stran, podléhá právním předpisům této smluvní strany.
2. Osoba, která je zaměstnaná v pobočce nebo ve stálém zastoupení zřízeném na území smluvní strany jiné než té, kde má organizace registrované sídlo, podléhá právním předpisům smluvní strany, na jejímž území je zřízena tato pobočka nebo stálé zastoupení.

Článek 10

Posádky lodí

Posádka námořní lodi, jakož i jiné osoby normálně zaměstnané na palubě námořní lodi plující pod vlajkou některé ze smluvních stran, podléhá právním předpisům této smluvní strany.

Článek 11

Diplomatické a konzulární úřady

1. Členové diplomatických misí a konzulárních úřadů jedné ze smluvních stran podléhají právním předpisům vysílající smluvní strany.
2. Členové soukromého personálu podléhají právním předpisům přijímající smluvní strany, pokud byli najati v místě. Za předpokladu, že jsou státními občany zaměstnávající smluvní strany, mohou si do tří měsíců po datu přijetí do služeb zvolit používání právních předpisů této smluvní strany.

Článek 12

Státní úředníci

Státní úředníci jedné ze smluvních stran a osoby za takové považované podléhají právním předpisům smluvní strany, jejichž správa je zaměstnává.

Článek 13

Výjimky

Na společnou žádost zaměstnance a jeho zaměstnavatele, nebo na žádost osoby samostatně výdělečně činné, příslušné úřady nebo jimi pověřené orgány smluvních stran se mohou dohodnout na výjimkách z článků 7 až 12 této smlouvy, které se týkají právních předpisů platných pro osobu nebo skupiny osob.

ČÁST III

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

KAPITOLA I

DÁVKY V NEMOCI A MATEŘSTVÍ

Článek 14

Sčítání dob pojištění

Je-li pro vznik, trvání či obnovení nároku na dávku podle právních předpisů jedné ze smluvních stran potřebná určitá doba pojištění, přihlédně kompetentní instituce v nezbytném rozsahu i k dobám obdobného nepřekrývajícího se pojištění získaného podle právních předpisů druhé smluvní strany.

Článek 15

Poskytování dávek

1. Osoba, která získala nárok na dávky podle právních předpisů jedné smluvní strany, obdrží na území druhé smluvní strany
 - věcné dávky od instituce této druhé smluvní strany podle jejích právních předpisů tak, jako by tam byla pojištěna, avšak jen v nezbytném rozsahu, pokud stav osoby vyžaduje neodkladné poskytnutí takových dávek,
 - peněžité dávky přímo od kompetentní instituce první smluvní strany podle jejích právních předpisů.
2. Se souhlasem kompetentní instituce první smluvní strany mohou být věcné dávky na území druhé smluvní strany poskytnuty i nad nezbytný rozsah uvedený v odstavci 1.
3. Poskytnutí protetických pomůcek a jiných věcných dávek větší hodnoty závisí vždy na souhlase kompetentní instituce první smluvní strany s výhradou případů, kdy plnění je z hlediska zabránění ohrožení života nebo zdraví oprávněné osoby nezbytné a neodkladné.

Článek 16

Zdravotní pojištění a dávky důchodců

Osoby pobírající důchod z důchodového pojištění jedné nebo obou smluvních stran podléhají právním předpisům o zdravotním pojištění té smluvní strany, na jejímž území mají své bydliště. Přitom důchod poskytovaný jen podle právních předpisů druhé smluvní strany se pokládá za důchod první smluvní strany.

Článek 17

Úhrada nákladů za věcné dávky

1. Kompetentní instituce jedné smluvní strany uhradí instituci druhé smluvní strany náklady dávek poskytnutých ve smyslu článku 15, s výjimkou správních nákladů.
2. Výši nákladů určenou k úhradě kompetentní institucí stanoví instituce, která dávky poskytla, v cenách účtovaných za poskytnutí dávek vlastním pojištěncům.
3. Příslušné úřady dohodnou technické otázky poskytování dávek a závazný způsob hrazení nákladů mezi institucemi smluvních stran. Za účelem administrativního zjednodušení mohou též dohodnout, že pro všechny případy nebo pro určitou skupinu případů se namísto zúčtování úhrad v jednotlivých konkrétních případech použije paušálních plateb.

KAPITOLA II

INVALIDNÍ, STAROBNÍ A POZŮSTALOSTNÍ DÁVKY

Článek 18

Sčítání dob pojištění

1. Jestliže právní předpisy jedné ze smluvních stran podmiňují nárok na dávky splněním dob pojištění, kompetentní instituce této strany vezme zřetel na doby pojištění získané podle právních předpisů druhé smluvní strany, pokud se tyto doby nepřekrývají, jako by to byly doby pojištění získané podle právních předpisů první smluvní strany.

Jestliže osoba nezíská nárok na dávku na základě ustanovení tohoto článku, smluvní strany vezmou rovněž zřetel na doby nepřekrývajícího se pojištění získané podle právních předpisů třetího státu, se kterým obě smluvní strany uzavřely smlouvu o sociálním zabezpečení.

2. Způsob přepočtu dob pojištění podle českých a tureckých právních předpisů stanoví správní ujednání.

Článek 19

Výpočet dávek

1. Jestliže dotyčná osoba splní podmínky právních předpisů jedné ze smluvních stran bez ohledu na ustanovení článku 18, kompetentní instituce této smluvní strany vypočte dávku pouze na základě dob získaných podle právních předpisů, které provádí.

2. Jestliže dotyčná osoba splní podmínky právních předpisů jedné ze smluvních stran pouze se zřetelem k ustanovení článku 18, kompetentní instituce této smluvní strany vypočte dávku takto:
 - a) kompetentní instituce vypočte teoretickou částku dávky, která by se vyplácela, kdyby všechny doby získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány pouze podle právních předpisů, které tato instituce provádí;
 - b) avšak v případě dávek, jejichž výše nezávisí na délce získaných dob, tato částka se bude považovat za teoretickou částku uvedenou v předcházejícím bodě;
 - c) kompetentní instituce poté vypočte skutečnou částku dávky určené k výplatě dotyčné osobě na základě teoretické částky vypočtené podle ustanovení bodu (a) nebo bodu (b) tohoto odstavce, podle toho, co přichází v úvahu, a ve vzájemném poměru mezi dobami získanými před vznikem pojistné události podle právních předpisů, které provádí, a součtem dob získaných před vznikem pojistné události podle právních předpisů obou smluvních stran. To je částka určená k výplatě dotyčné osobě.
3. Pro stanovení průměrného výdělku, který se bere v úvahu pro výpočet dávek, kompetentní instituce vezme v úvahu výdělky odpovídající dobám pojištění získaným podle právních předpisů, které provádí.

Článek 20

Doby pojištění kratší než jeden rok

1. Bez ohledu na ustanovení článku 19, jestliže celkový úhrn dob pojištění získaných podle právních předpisů smluvní strany je kratší než jeden rok a jestliže jen na základě těchto dob neexistuje podle těchto právních předpisů nárok na dávku, instituce této strany nebude povinna za tyto doby přiznat dávku.
2. V takovém případě instituce druhé smluvní strany vypočte důchod s přihlédnutím k dobám pojištění uvedeným v odstavci 1 tohoto článku, jakoby tyto doby byly získány podle právních předpisů, které provádí.

Článek 21

Zvláštní ustanovení

1. Při stanovení podmínek týkajících se nároku na dávku podle tureckých právních předpisů se vezme v úvahu datum prvního začátku práce na území druhé smluvní strany.
2. Podmínkou vzniku nároku podle českých právních předpisů na plný invalidní důchod osob, u nichž plná invalidita vznikla před dovršením 18 let věku a které nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu, je trvalý pobyt na území České republiky.

KAPITOLA III POHŘEBNÉ

Článek 22 Výplata pohřebného

1. Poskytování pohřebného se řídí výlučně právními předpisy každé ze smluvních stran.
2. Jestliže při používání této smlouvy existuje nárok na pohřebné podle právních předpisů obou smluvních stran, pohřebné se vyplátí jen podle právních předpisů smluvní strany, na jejímž území dojde k úmrtí.

- KAPITOLA IV NEMOCI Z POVOLÁNÍ A PRACOVNÍ ÚRAZY

Článek 23 Vystavení stejnému riziku na území obou smluvních stran

1. Jestliže osoba onemocní nemocí z povolání poté, co na území obou smluvních stran vykonávala povolání, které mohlo způsobit tuto nemoc, dávky, na něž tato osoba nebo její pozůstalí budou mít nárok, budou přiznány podle právních předpisů té smluvní strany, jejíž podmínky jsou splněny naposledy, přičemž se přihlédne tam, kde to přichází v úvahu, k odstavcům 2 až 4 tohoto článku.
2. Jestliže podle právních předpisů jedné ze smluvních stran je nárok na pobírání dávek z titulu nemocí z povolání podmíněn tím, že příslušná nemoc byla poprvé zjištěna na jejím území, tato podmínka se bude považovat za splněnou, pokud byla tato nemoc poprvé zjištěna na území druhé smluvní strany.
3. Jestliže podle právních předpisů jedné ze smluvních stran je nárok na pobírání dávek z titulu nemocí z povolání podmíněn tím, že příslušná nemoc byla zjištěna během určité doby po skončení posledního zaměstnání, které mohlo způsobit tuto nemoc, kompetentní instituce této smluvní strany vezme zřetel na podobná zaměstnání vykonávaná na území druhé smluvní strany, jako kdyby byla vykonávána podle právních předpisů první smluvní strany.
4. Jestliže podle právních předpisů jedné ze smluvních stran je přiznání dávek z titulu nemocí z povolání explicitně nebo implicitně podmíněno tím, že zaměstnání, které může způsobit příslušnou nemoc, bylo vykonáváno po určitou stanovenou dobu, kompetentní instituce této smluvní strany vezme při zhoršení nemoci zřetel na dobu, během níž bylo takové zaměstnání vykonáváno na území druhé smluvní strany.

Článek 24

Zhoršení nemoci z povolání

Jestliže se zdravotní stav pojištěné osoby, která pobírá peněžité dávky pro nemoc z povolání podle právních předpisů jedné ze smluvních stran, zhorší během jejího pobytu na území druhé smluvní strany, budou platit následující pravidla:

- a) jestliže pojištěná osoba, která onemocněla nemocí z povolání, nevykonává podle právních předpisů druhé smluvní strany zaměstnání, které by mohlo způsobit nebo zhoršit danou nemoc, kompetentní instituce první smluvní strany poskytne peněžitou dávku se zřetelem ke zhoršení nemoci podle ustanovení právních předpisů, které provádí;
- b) jestliže pojištěná osoba takové zaměstnání na území druhé smluvní strany vykonává, kompetentní instituce první smluvní strany poskytne peněžitou dávku bez přihlédnutí ke stupni zhoršení podle právních předpisů, které provádí; kompetentní instituce druhé smluvní strany poskytne pracovníkovi peněžitou dávku, jejíž výše se bude rovnat rozdílu mezi částkou peněžité dávky, která náleží podle ustanovení předpisů, které provádí, po zhoršení nemoci, a částkou peněžité dávky, která by náležela před zhoršením.

Článek 25

Věcné dávky

Pro poskytování věcných dávek a jejich úhradu platí ustanovení části III kapitoly I o dávkách v nemoci a mateřství.

KAPITOLA V

DÁVKY V NEZAMĚSTNANOSTI

Článek 26

Sčítání dob pojištění

1. Pokud je nárok na dávky podle právních předpisů jedné ze smluvních stran podmíněn získáním dob pojištění, přihlédne kompetentní instituce této smluvní strany k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pokud se nepřekrývají.
2. Výše, doba trvání a postup výplaty budou stanoveny podle právních předpisů platných pro kompetentní instituci poskytující dávky.

KAPITOLA VI RODINNÉ PŘÍDAVKY

Článek 27 Sčítání dob pojištění

Pokud právní předpisy jedné ze smluvních stran podmiňují vznik nároku na rodinné přídavky získáním dob pojištění, přihlédne kompetentní instituce této smluvní strany k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pokud se tyto nepřekrývají, jako by se jednalo o doby pojištění získané podle právních předpisů první smluvní strany.

Článek 28 Poskytování rodinných přídavků

1. Poskytování rodinných přídavků se řídí výlučně právními předpisy každé ze smluvních stran.
2. Jestliže při provádění této smlouvy existuje nárok na rodinné přídavky podle právních předpisů obou smluvních stran, přídavek se poskytne jen podle právních předpisů smluvní strany, na jejímž území má osoba bydliště.

ČÁST IV RŮZNÁ USTANOVENÍ

Článek 29 Provádění a spolupráce

1. Příslušné úřady obou smluvních stran:
 - a) stanoví administrativní opatření potřebná pro provádění této smlouvy;
 - b) vzájemně si co nejdříve sdělí všechny informace o opatřeních, která přijaly pro provádění této smlouvy a o změnách v jejich národních právních předpisech, pokud tyto změny ovlivní provádění této smlouvy;
 - c) zřídí styčná místa pro usnadnění provádění této smlouvy.
2. Příslušné úřady a instituce obou smluvních stran si budou vzájemně pomáhat ve všech záležitostech týkajících se provádění této smlouvy, jako kdyby se jednalo o provádění jejich vlastních právních předpisů. Tato pomoc bude bezplatná.
3. Lékařské kontroly, jimiž se zjišťuje stupeň pracovní schopnosti osob, které bydlí nebo pobývají na území smluvní strany, předepsané podle právních předpisů jedné ze smluvních stran, budou provedeny na žádost kompetentní instituce institucí místa bydliště nebo pobytu bez vzájemné úhrady nákladů.

4. Všechny informace o jednotlivcích předávané jednou smluvní stranou druhé smluvní straně v souladu s touto smlouvou a pro její účely se budou považovat za důvěrné a budou použity jen pro účely provádění této smlouvy a právních předpisů, na které se tato smlouva vztahuje.

Článek 30

Používání úředních jazyků

1. Pro účely provádění této smlouvy mohou úřady a instituce obou smluvních stran mezi sebou komunikovat ve svých úředních jazycích nebo v jazyce anglickém.
2. Žádná žádost nebo dokument nebudou odmítnuty z důvodu, že jsou napsány v úředním jazyce druhé smluvní strany, nebo v jazyce anglickém.

Článek 31

Výněti z poplatků a ověření

1. Jestliže podle právních předpisů jedné ze smluvních stran je osvědčení nebo jiný dokument předkládaný podle právních předpisů této smluvní strany zcela nebo částečně osvobozen od daní, právních, konzulárních nebo správních poplatků, toto osvobození se bude vztahovat i na všechna osvědčení a jiné dokumenty předkládané podle právních předpisů druhé smluvní strany nebo podle této smlouvy.
2. Všechna sdělení, dokumenty a osvědčení jakéhokoli druhu, jejichž předložení se požaduje pro účely této smlouvy, budou osvobozena od ověření diplomatickými nebo konzulárními orgány.

Článek 32

Předložení žádosti nebo odvolání

1. Jakákoli žádost nebo odvolání, které měly být podle právních předpisů jedné ze smluvních stran předloženy ve stanovené době instituci této smluvní strany, se budou považovat za předložené této instituci, pokud byly ve stejné době předloženy odpovídající instituci druhé smluvní strany.
2. Žádost o dávku podaná podle právních předpisů jedné smluvní strany se považuje za žádost o odpovídající dávku podle právních předpisů druhé smluvní strany. To však neplatí, pokud žadatel výslovně požaduje, aby přiznání dávky ve stáří podle právních předpisů jedné smluvní strany bylo odloženo.

Článek 33

Odpovědnost třetí strany

Jestliže osoba pobírá dávky podle právních předpisů jedné ze smluvních stran z důvodů úrazu, který byl způsoben nebo který utrpěla na území druhé smluvní strany, nároky instituce zodpovědné za vyplácení dávek vůči třetí straně, která je povinna nahradit škodu, budou upraveny takto:

- a) instituce povinná vyplácet dávky podle právních předpisů, které provádí, převezme práva příjemce, které má vůči třetí straně; druhá smluvní strana toto postoupení práv uzná
- b) má-li řečená instituce vůči třetí straně přímé právo, druhá strana takové právo uzná

Článek 34 Úhrady neoprávněných plateb

Instituce smluvních stran si ve vzájemné dohodě provedou zúčtování případných přeplatků v souladu s používanými právními předpisy.

Článek 35 Měna plateb

Platby do druhé smluvní strany vyplývající z provádění této smlouvy se uskutečňují ve volně směnitelných měnách.

Článek 36 Řešení sporů

- 1 Veškeré spory, které vzniknou v souvislosti s prováděním této smlouvy, budou řešeny jednáním příslušných úřadů obou smluvních stran.
- 2 Nebude-li možné vyřešit jakýkoli spor způsobem uvedeným v odstavci 1 tohoto článku do šesti měsíců, bude řešen jednáním smluvních stran.

ČÁST V **PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ**

Článek 37 Přechodná ustanovení

- 1 Tato smlouva nezakládá žádná práva za jakékoli doby před jejím vstupem v platnost
- 2 Všechny doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran před vstupem této smlouvy v platnost se vezmou v úvahu pro účely stanovení práv vyplývajících z této smlouvy.
- 3 S výhradou odstavce 1 tohoto článku vzniknou práva na základě této smlouvy i pokud jde o pojistnou událost, k níž došlo před jejím vstupem v platnost
- 4 Jakékoli dávky náležející jen na základě této smlouvy budou stanoveny na žádost dotyčné osoby a podle ustanovení této smlouvy, s účinností od vstupu této smlouvy v platnost, pokud dříve stanovená práva nebyla vypořádána paušální platbou.

5. Jestliže žádost uvedená v odstavci 4 tohoto článku bude předložena do dvou let od vstupu této smlouvy v platnost, práva vyplývající z ustanovení této smlouvy budou získána od tohoto data a případná ustanovení právních předpisů smluvních stran o propadnutí nebo promlčení práv nebudou vůči této osobě uplatněna. Bude-li žádost podána po dvou letech od vstupu této smlouvy v platnost, budou práva získána podle ustanovení právních předpisů každé ze smluvních stran.

Článek 38

Ratifikace a vstup v platnost

1. Tato smlouva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny budou vyměněny co nejdříve.
2. Smlouva vstoupí v platnost prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž došlo k výměně ratifikačních listin.

Článek 39

Doba platnosti Smlouvy

Tato smlouva se sjednává na dobu neurčitou. Každá smluvní strana ji však může kdykoliv písemně vypovědět. V takovém případě skončí platnost Smlouvy uplynutím třetího kalendářního měsíce od data doručení oznámení o výpovědi druhé smluvní straně.

Článek 40

Zachování práv

1. V případě výpovědi této smlouvy budou všechna práva získaná podle jejích ustanovení zachována.
2. Práva v průběhu nabývání za doby získané před datem, kdy výpověď nabyla účinnosti, budou řešena vzájemnou dohodou smluvních stran

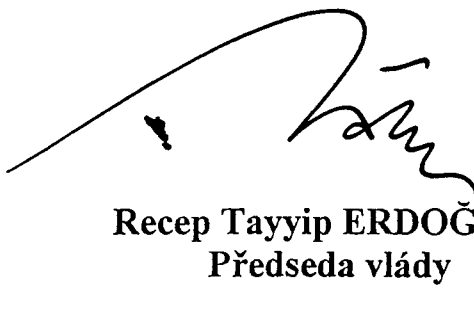
Dáno v Ankaře dne 02. října 2003 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém, tureckém a anglickém, přičemž všechna znění jsou stejně autentická. V případě rozdílnosti ve výkladu bude rozhodující anglické znění.

Za Českou republiku

Vladimír Špidla
Předseda vlády

Za Tureckou republiku

Recep Tayyip ERDOĞAN
Předseda vlády

AGREEMENT BETWEEN

THE CZECH REPUBLIC

AND

THE REPUBLIC OF TURKEY

ON SOCIAL SECURITY

The Czech Republic and the Republic of Turkey (hereinafter called Contracting Parties), being desirous of regulating relations between the two states in the field of social security, have agreed as follows:

PART I GENERAL PROVISIONS

Article 1 Definitions

1. For the purpose of this Agreement:

- (a) "*Legislation*" means the law, by-law and the regulations which relate to the social security branches and schemes specified in Article 2;
- (b) "*Competent Authority*" means
in relation to the Czech Republic, Ministry of Labour and Social Affairs
and Ministry of Health,
in relation to the Republic of Turkey, Ministry of Labour and Social Security
and other related Ministries;
- (c) "*Competent Institution*" means the institutions responsible for the implementation of the legislation mentioned in Article 2 and providing benefits under that legislation;
- (d) "*Institution*" means the authority or the body responsible for applying in all or any part of the legislation mentioned in Article 2;
- (e) "*Insured Person*" means the person who is or has been subject to the legislation mentioned in Article 2;
- (f) "*Periods of Insurance*" means the periods over which insurance contributions or premiums have been paid or considered as paid;
- (g) "*Pension*" and "*Benefit*" means all pension, income and benefit provided according to the legislation mentioned in Article 2;
- (h) "*Benefits in kind*" means health care and further benefits other than cash benefits as well as services;
- (i) "*Residence*" means ordinary residence;

- (j) "*Stay*" means temporary stay;
 - (k) "*Members of the family*" means the persons defined, or recognised as such by the legislation applied by the competent institution;
 - (l) "*Survivor*" means the persons defined, or recognised as such by the legislation according to which pensions and benefits are provided.
2. Other expressions and terms which are used in this Agreement shall have the meanings respectively assigned to them in the legislation applicable.

Article 2

Material scope

1. This Agreement shall apply

A- In relation to the Czech Republic to the legislation regulating:

- 1) Sickness Insurance,
- 2) Health Insurance,
- 3) Pension Insurance,
- 4) Occupational Injuries and Diseases,
- 5) State Social Support (as far as death grants and child allowances are concerned),
- 6) Unemployment Benefits;

B- In relation to the Republic of Turkey to:

- 1) Social Insurance Act covering the contract workers and Social Insurance Act for the Contract Agricultural Workers (invalidity, old age, survivors, occupational injuries and diseases, sickness and maternity),

- 2) The Act on the Retirement Fund of the Republic of Turkey covering the rights of civil servants (invalidity, old age and survivors),
 - 3) Social Insurance Institution Act for Tradesmen, Craftsmen, Artisans and Other Self-Employed and the Social Insurance Act for self-employed in agriculture (invalidity, old age and survivors),
 - 4) Legislation relating to pension funds as stipulated in the provisional Article 20 of Social Insurance Act No. 506. (invalidity, old age, survivors, occupational injuries and diseases, sickness and maternity),
 - 5) Unemployment Insurance Act applying to insured working under the Articles of this Agreement.
2. This Agreement shall also apply to any legislation which supersedes, replaces, amends, supplements or consolidates the legislation specified in paragraph 1, provided that the terms of paragraph 3 are reserved.
 3. This Agreement shall also apply to the legislation relating to a new social insurance branch only on condition that a supplementary agreement is concluded for this purpose between the Contracting Parties.

Article 3

Personal scope

Unless otherwise provided in this Agreement it shall apply to all persons who are or have been subject to the legislation of either or both Contracting Parties as well as to members of the family and survivors of such persons insofar as their rights derive from those persons.

Article 4

Equal treatment

Unless otherwise provided in this Agreement, the persons who are resident in the territory of either Contracting Party and to whom the provisions of this Agreement apply shall enjoy the rights provided by the legislation of the Contracting Party on the territory of which they are resident on the same footing as the nationals of that Contracting Party.

Article 5

Export of benefits

Unless otherwise provided in this Agreement, benefits provided according to the legislation of one of the Contracting Parties to persons identified in Article 3, shall continue to be paid at the same rate while they are resident in the territory of the other Contracting Party or in the territory of a third country other than the Contracting Parties.

Article 6

Prevention of overlapping of benefits

1. Where, according to the legislation of one Contracting Party the benefit provided is reduced, suspended or withdrawn in case it overlaps with other social security benefits or with a profit, similar terms shall apply when rights to social security benefits under the legislation of the other Contracting Party or a profit in the territory of the other Contracting Party is acquired.
2. Paragraph 1 shall not apply to overlapping benefits in respect of invalidity, old age, death or occupational diseases to be awarded by the institutions of both Contracting Parties, in accordance with the provisions of Article 19 and Article 24 (b).

PART II

APPLICABLE LEGISLATION

Article 7

General rules

Unless otherwise provided in this Agreement:

1. Persons who are employed in the territory of either Contracting Party shall, with respect to that employment, be subject to the legislation of only that Contracting Party, even if they reside in the territory of the other Contracting Party, or if their employer or the registered office of their employer is located in the territory of the other Contracting Party.
2. A self-employed person who follows his occupation in the territory of either Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party, even if s/he resides in the territory of the other Contracting Party.

Article 8
Temporary posting

Where a person employed in the territory of either Contracting Party is posted by his employer to perform certain work in the territory of the other Contracting Party s/he shall continue to be subject to the legislation of the first Contracting Party for a period not exceeding 24 months provided that s/he maintains the employee status of the same employer.

Article 9
Personnel of international transport undertakings

1. A person who is a member of the travelling or flying personnel of an undertaking which, for hire or on its own account, operates international transport services for passengers or goods and has its registered office in the territory of other Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party.
2. A person who is employed by a branch office or permanent representation established in the territory of a Contracting Party other than that where it has its registered office shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory such branch office or permanent representation is established.

Article 10
Crew members on vessels

Crew members on vessels as well as any person regularly employed on board a vessel flying the flag of either Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party.

Article 11
Diplomatic missions and consular posts

1. Members of diplomatic missions and consular posts of either Contracting Party shall be subject to the legislation of the posting Contracting Party.
2. Members of the personnel shall be subject to the legislation of the receiving Contracting Party should they are engaged locally. They may opt for the

application of the legislation of the employing Contracting Party within three months following the date of their engagement provided that they are nationals of that Contracting Party.

Article 12

Civil Servants

Civil servants and persons deemed as such of either Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party in administration of which they are employed .

Article 13

Exemptions

On the joint request of an employee and his employer or on an individual request of self-employed persons the competent authorities of the Contracting Parties or bodies authorised by them may agree on exemptions to Articles 7 to 12 of this Agreement regarding the legislation applicable to a person or groups of persons.

PART III

SPECIAL PROVISIONS

SECTION I

SICKNESS AND MATERNITY BENEFITS

Article 14

Aggregation of periods of insurance

If a certain period of insurance is necessary for the acquisition, maintenance or recovery of the entitlement to benefits under the legislation of one Contracting Party, then the competent institution will, to the extent necessary, take also into account not overlapping periods of similar insurance acquired under the legislation of the other Contracting Party.

Article 15

Provision of benefits

1. A person who has acquired the entitlement to benefits under the legislation of one Contracting Party shall receive in the territory of the other Contracting Party
 - benefits in kind from the institution of the other Contracting Party according to its legislation as if he or she were insured there, but only to the extent necessary, if the health condition of the person in question calls for the immediate provision of such benefits;
 - cash benefits directly from the competent institution of the first Contracting Party according to its legislation.
2. Benefits in kind may be awarded in the territory of the other Contracting Party even beyond the necessary extent mentioned in paragraph 1 with the consent of the competent institution of the first Contracting Party.
3. The provision of prosthetic appliances and other benefits in kind of greater value is always conditional upon the consent of the competent institution of the first Contracting Party excluding cases where the provision is essential and urgent owing to the risk of life or health of the entitled person.

Article 16

Health insurance and benefits of the pensioners

Persons receiving a pension from the pension scheme of one or both of the Contracting Parties are subject to the health insurance legislation of the Contracting Party in the territory of which they have their residence. Also, a pension awarded only under the legislation of the second Contracting Party is considered as a pension of the first Contracting Party.

Article 17

Reimbursement of benefits in kind costs

1. The competent institution of one Contracting Party shall reimburse to the institution of the other Contracting Party the costs of benefits granted under the Article 15, except administrative expenses.

2. The amount of costs intended for reimbursement by the competent institution is determined by the institution, which had provided the benefits, at prices charged to its own insured persons for the provision of benefits.
3. The competent authorities shall agree the technical aspects of the provision of benefits and binding method of reimbursement of costs between the institutions of the Contracting Parties. With the aim to simplify administrative procedures they may also agree that for all cases or for a certain group of cases lump-sum payments will be used instead of individual reimbursements in individual concrete cases.

SECTION II

INVALIDITY, OLD-AGE AND SURVIVORS' BENEFITS

Article 18

Aggregation of periods of insurance

1. Where the legislation of either Contracting Party makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that Contracting Party shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not coincide, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting Party.

Where a person does not qualify for a benefit in pursuance of the provisions of this Article, the Contracting Parties shall also take account of the insurance periods completed under the legislation of a Third State with which both Contracting Parties concluded an Agreement on Social Security, in so far as they do not coincide.

2. The method for conversion of periods of insurance under the Czech and Turkish legislation will be specified in the Administrative Agreement.

Article 19

Calculation of benefits

1. Where the person concerned satisfies the conditions under the legislation of either Contracting Party without regard to the provisions of Article 18, the

competent institution of that Contracting Party shall calculate the benefits solely on the basis of the periods completed under the legislation it applies.

2. Where the person concerned satisfies the conditions under the legislation of either Contracting Party, only with regard to the provisions of Article 18, the competent institution of this Contracting Party shall calculate the benefit as follows:

- (a) the competent institution shall calculate the theoretical amount of benefits payable as if all the periods completed under the legislation of both Contracting Parties had been completed solely under the legislation which that institution applies;
- (b) however, in case of benefits the amount of which does not depend on the length of periods completed, that amount shall be taken to be the theoretical amount referred to in the preceding sub-paragraph;
- (c) the competent institution shall then calculate the actual amount of benefit payable by it to the person concerned on the basis of the theoretical amount calculated in accordance with the provisions of sub-paragraph (a) or of sub-paragraph (b) of this paragraph, as appropriate, and in proportion to the relationship between the periods completed before the contingency arose under the legislation it applies and the total of the periods completed before the contingency arose under the legislation of both Contracting Parties. This is the amount payable to the person concerned.

3. In order to determine the average earning which shall be taken into consideration for calculation of the benefits payable, the competent institution shall take into consideration the earnings corresponding only to the insurance periods completed under the legislation it applies.

Article 20

Period of insurance less than one year

1. Notwithstanding the provisions of Article 19, where the total duration of the periods of insurance completed under the legislation of a Contracting Party is less than one year and where, on the basis of those periods only, no right to benefit exists under that legislation, the institution of the Party concerned shall not be bound to grant benefit in respect of the said periods.

2. In this case, the competent institution of the other Contracting Party, shall calculate the pension by taking into account the periods of insurance referred to in paragraph 1 of this Article as if those periods had been completed under the legislation it applies.

Article 21

Special Provision

1. In determining the conditions with regard to the entitlement to a benefit according to the Turkish legislation, the date of the first start to work in the territory of the other Contracting Party shall be taken into consideration.
2. The condition for acquiring the entitlement to a full invalidity pension according to the Czech legislation for the persons whose full invalidity originated before reaching eighteen years of age and who were not insured for the necessary period, is the permanent residence in the territory of the Czech Republic.

SECTION III

DEATH GRANT

Article 22

Payment of death grants

1. The provision of death grants is governed exclusively by the respective legislation of each Contracting Party.
2. Where in the application of this Agreement a right to death grant under the legislation of both Contracting Parties exists, the grant shall be paid only under the legislation of the Contracting Party in the territory of which the death occurs.

SECTION IV

OCCUPATIONAL DISEASES AND WORK ACCIDENTS

Article 23

Exposition to the same risk in both Contracting Parties

- 1 Where a person contracts an occupational disease after engaging in the territories of both Contracting Parties in an occupation liable to cause that disease, benefits which s/he or his/her survivors may be entitled shall be

awarded under the legislation of the last Contracting Party the conditions of which are satisfied, regard being given, where appropriate, to the provision of paragraphs 2 to 4 of this Article.

2. Where under the legislation of one Contracting Party the eligibility to receive benefits for occupational diseases is conditional upon the disease in question being first diagnosed in its territory, that condition shall be deemed to have been satisfied had the disease being first diagnosed in the territory of the other Contracting Party.
3. Where under the legislation of one Contracting Party the eligibility to receive benefits for occupational diseases is conditional upon the disease in question being diagnosed within a specified period after the termination of the last occupation liable to cause such a disease, the competent institution of that Contracting Party shall take into account any similar occupation engaged in the territory of the other Contracting Party as if they had been performed under the legislation of the first Contracting Party.
4. Where under the legislation of one Contracting Party the granting of benefits for occupational diseases is explicitly or implicitly subject to the condition that an occupation liable to cause the disease in question was carried out for a specific period, the competent institution of that Contracting Party shall in process of aggravation take into account periods during which such an occupation was carried on in the territory of the other Contracting Party.

Article 24

Aggravation of an occupational disease

The following rules shall be applied when the condition of an insured person who has received cash benefits according to the legislation of one of the Contracting Parties for an occupational disease, aggravates during his/her residence in the territory of the other Contracting Party:

- (a) Where an insured person who has contracted an occupational disease is not engaged, under the legislation of the second Contracting Party, in an occupation liable to cause or aggravate the disease in question, the competent institution of the first Contracting Party shall provide cash benefit, taking the degree of aggravation into account, in accordance with the provisions of the legislation that it applies;
- (b) where the insured person is engaged in such an occupation in the territory of the second Contracting Party, the competent institution of

the first Contracting Party shall provide cash benefit, without taking the degree of aggravation into account, in accordance with the provisions of the legislation it applies; the competent institution of the second Contracting Party shall grant to the worker a cash benefit the amount of which shall be equal to the difference between the amount of cash benefit due in accordance with the provisions of the legislation which it applies after the aggravation and the amount of cash benefit that would have been due before the aggravation.

Article 25

Benefits in kind

The provision and reimbursement of benefits in kind is governed by the provision of Part III, Section I on sickness and maternity benefits.

SECTION V

UNEMPLOYMENT BENEFIT

Article 26

Aggregation of periods of insurance

1. Where the entitlement to benefits according to one of the Contracting Parties' legislation is conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that Contracting Party shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, in so far as they do not coincide.
2. The amount, duration and payment procedure are determined according to the legislation applied by the Competent Institution qualifying the benefits.

SECTION VI

FAMILY ALLOWANCES

Article 27

Aggregation of periods of insurance

Where the legislation of either Contracting Party makes entitlement to family allowances conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that Contracting Party shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, in so

far as they do not coincide, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting Party.

Article 28

Provision of family allowances

1. The provision of family allowances is governed exclusively by the respective legislation of each Contracting Party.
2. Where in the application of this Agreement a right to family allowances under the legislation of both Contracting Parties exists, the allowance shall be paid only under the legislation of the Contracting Party in the territory of which a person has the residence. -

PART IV

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 29

Administration and co-operation

1. The competent authorities of both Contracting Parties shall:
 - (a) determine the administrative measures necessary for the application of this Agreement;
 - (b) communicate to each other as soon as possible, all information about the measures taken by them for the application of this Agreement and about changes in their national legislation in so far as these changes affect the application of this Agreement;
 - (c) establish liaison bodies for the purpose of facilitating the implementation of this Agreement.
2. The competent authorities and institutions of both Contracting Parties shall assist each other on any matter relating to the application of this Agreement as if the matter affected the application of their own legislation. Such assistance shall be free of charge.
3. The medical examinations to determine the degree of capacity for work of those who reside or stay in the territory of a Contracting Party prescribed under the legislation of either Contracting Party, shall be carried out by

the institution of the place of residence or stay upon the request of the competent institution without mutual reimbursement of cost.

4. Any information about an individual which is communicated to that Contracting Party by the other Contracting Party in accordance with, and for the purposes of, this Agreement shall be deemed confidential and be used only for the purpose of implementing this Agreement and the legislation to which this Agreement applies.

Article 30

Use of official languages

1. For the purposes of the application of this Agreement, the authorities and the institutions of the two Contracting Parties may communicate with each other in their official languages or in English.
2. No claim or document shall be rejected on the ground that it is written in the official language of the other Contracting Party or in English.

Article 31

Exemption from charges and authentication

1. Where according to the legislation of one Contracting Party any certificate or other document which is submitted under the legislation of that Contracting Party is exempted, either wholly or partly, from any taxes, legal dues, consular fees or administrative charges, such exemption shall apply to any certificate or other document which is submitted under the legislation of the other Contracting Party or in accordance with this Agreement.
2. All statements, documents and certificates of any kind required to be produced for the purposes of this Agreement shall be exempt from authentication by diplomatic or consular authorities.

Article 32

Submission of a claim or appeal

1. Any claim or appeal which should, for the purposes of the legislation of either Contracting Party, have been submitted within a prescribed period to an institution of that Contracting Party shall be treated as if it had been submitted to that institution if it is submitted within the same period to a corresponding institution of the other Contracting Party.

2. A claim for benefits submitted under the legislation of one Contracting Party shall be deemed as a claim for a similar benefit under the legislation of the other Contracting Party. This does not apply, however, if the applicant expressly requests the award of old-age benefits under the legislation of one of the Contracting Party to be postponed.

Article 33

Liability of a third party

Where a person is receiving benefits under the legislation of either Contracting Party on account of an injury caused or sustained in the territory of the other Contracting Party, the rights of the institution liable to pay benefits against the third party liable to pay damages shall be regulated in the following manner:

- (a) the institution liable to pay benefits according to the legislation applicable to it substitutes the beneficiary with respect to rights against a third party; the other Contracting Party shall recognise this substitution;
- (b) where the said institution has a direct right against the third party, such right shall be recognized by the other Contracting Party.

Article 34

Recovery of undue payments

The institutions of the Contracting Parties shall, by mutual agreement, settle possible overpayments in accordance with the applicable legislation.

Article 35

Currency of payments

Payments to the other Contracting Party arising from this Agreement are made in freely convertible currencies.

Article 36
Resolution of disputes

1. Any dispute that may arise in connection with the application of this Agreement shall be resolved by negotiations between the competent authorities of two Contracting Parties.
2. If any dispute cannot be resolved as is specified in paragraph 1 of this Article within six months, it shall be solved by negotiations of the Contracting Parties.

PART V
TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 37
Transitional provisions

1. This Agreement shall confer no rights for any period before its entry into force.
2. All periods of insurance completed under the legislation of the Contracting Parties before the entry into force of this Agreement shall be taken into account for the purpose of determining rights arising from this Agreement.
3. Subject to paragraph 1 of this Article, rights shall arise under this Agreement even in respect of a contingency which arose before its entry into force.
4. Any benefits due only by virtue of this Agreement shall be determined, at the request of the person concerned and in accordance with the provisions of this Agreement, with effect from the entry into force of this Agreement, unless the rights previously determined have given rise to a lump-sum payment.
5. Where the request referred to in paragraph 4 of this Article is submitted within two years of the entry into force of this Agreement, the rights arising in accordance with the provisions of this Agreement shall be acquired as of that date, and those provisions of the legislation of either Contracting Party concerning the forfeiture or limitation of rights shall not be invoked against the person concerned. If the request is submitted after two years of the entry into force of this Agreement, the rights shall be acquired in accordance with the provisions of the legislation of either Contracting Party.

Article 38

Ratification and entry into force

1. This Agreement shall be ratified. The instruments of ratification shall be exchanged as soon as possible.
2. The Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the month in which the instruments of ratification have been exchanged.

Article 39

Duration of the Agreement

This Agreement shall remain in force indefinitely. Each of the Contracting Parties may, however, denounce it in writing. In such a case the validity of the Agreement expires three calendar months after the date of the delivery of the notice on denunciation to the other Contracting Party.

Article 40

Maintaining of rights

1. In the event of denunciation of this Agreement, all rights acquired under its provisions shall be maintained.
2. Rights in process of acquisition in respect of periods completed before the date on which the denunciation takes effect shall be solved by mutual agreement of the Contracting Parties.

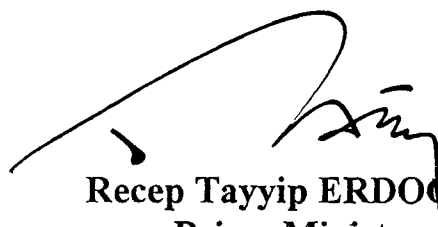
Done at Ankara this day of 02 October 2003, in two originals, each in Czech, Turkish and English languages, all versions being equally authentic. In case of any disputes the English version will be decisive.

for The Czech Republic

Vladimír Špidla
Prime Minister

for The Republic Of Turkey

Recep Tayyip ERDOĞAN
Prime Minister